

YARGITAY

22. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2015/10701	<u>İlgili Kanun / Madde</u>
Karar No.	2014/12825	6356 S. STSK. /5
Tarihi:	14.05.2014	

- ***İŞ KOLU TESPİTİ***
- ***ASIL İŞİN (AĞIRLIKLİ İŞİN) TESPİTİNDE DİKKATE ALINACAK UNSURLAR***
-

ÖZETİ Mahkemece yapılacak iş, işyerinde üretilen ya da montajı yapılan ürünlerin neler olduğu, bunların hangi malzemelerden yapıldığı, malzemelerin işyerinde üretilip üretilmediği, dışarıdan temin edilip edilmediği, ürünlerde kullanılan malzemelerin miktar ve ekonomik olarak ağırlıklı hangi malzemelerden oluştuğu, işyerinde ekonomik ve miktar itibariyle ağırlıklı olarak hangi ürünlerin üretildiği ya da montajının yapıldığı, işyerinde kaç işçinin çalıştığı ve hangi işleri yaptıkları, ağırlıklı olarak yaptıkları iş ya da işlerin neler olduğu ortaya konulmalıdır.

Bundan sonra işyerinde yapılan ağırlıklı iş belirlenmelidir. Ağırlık iş belirlenirken sayısal ağırlık, ekonomik ağırlık ve emek ağırlık gerek yüzde gerekse miktar itibariyle açıklanmalıdır. Bu yapılırken bozma sonrası alınan bilirkişi raporunda olduğu gibi rapora sadece listeler eklenerek bu listelere dayalı tespit yapılması ile yetinilmemeli, neden-sonuç ilişkisi kurularak ve ulaşılan sonuca neden ulaşıldığı açık ve anlaşılabilir şekilde ifade edilip, yorum ve değerlendirmede bulunularak rapor hazırlanmalıdır.

Eksik inceleme ile yetersiz bilirkişi raporuna dayalı olarak yazılı şekilde hüküm kurulması yerinde değildir

DAVA : Davacı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 26.03.2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan müvekkili Ladin Kanepe Mobilya İnş. Teks. Turz. ve Gıda Maddeleri Ltd. Şti.'nin iş kolları tüzüğünün 08 sıra numaralı Ağaç iş kolunda yer aldığına dair tespit kararının iptaline karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalı ve müdahil avukatları tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi A. Bulut tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili; 13.01.2010 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına müvekkili firmanın 3 ayrı faaliyet adresindeki işyerlerinde iş kolunun tespiti için müracaatta bulduklarını, 17.03.2010 tarihinde alınan ve 26.03.2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan karar ile müvekkili Ladin Kanepe Mobilya İnş. Teks. Turz. ve Gıda Maddeleri Ltd. Şti.' nin işkolları tüzüğüne "08" sıra numaralı "Ağaç" iş kolunda yer aldığına dair tespit kararı verildiğini, oysa işyerlerinin ağaç işkoluna girmediğini, kullanılan malzemelerin tekstil ve metal olduğunu, üç işyeri olmasına karşın incelemenin bir işyerinde yapıldığını, mobilya sektöründe eskiden ağaç girdisinin % 90 olduğunu, şimdilerde % 20 seviyesinde bulunduğunu, tespitin hatalı olduğunu ileri sürerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 26.03.2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan tespit kararının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili; Bakanlıkça yapılan incelemede, yapılan işin mobilya işi olduğunun, iş kolları tüzüğüne 08 sıra numaralı "Ağaç" işkoluna girdiğini tespit edildiğini, ayrıca adı geçen şirkete ait olduğu ileri sürülen diğer işyerlerinin farklı tüzel kişilere ait olduğunu, tespitin yerinde olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

Müdahil Ağaç-İş Sendikası vekili ise, davanın hatalı açıldığını, davanın haksız ve hukuka aykırı olduğunu, davacının tespit isteminde işyerinin değil davalı şirketin işkolunun tespitinin istendiğini, işyerinde iş kolu tespitinin, işyerinin bağlı olduğu şirketin faaliyet alanına göre değil tespiti konu işyerlerinin faaliyet niteliklerine göre belirlendiğini, işyerinin mobilya fabrikası olduğunu ve ağaç işkoluna girdiğine itirazın maksadının sendikalarının örgütlenmesini kırmak ve işyerindeki sendikalaşmayı engellemek olduğunu, davacının kötüniyetli olduğunu savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, işyerinde yapılan işin dokuma işi olduğu, diğer işlerin yardımcı işler nev'inde olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilerek işkolu tespitinin iptaline karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekilleri ayrı ayrı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Dava tarihinde yürürlükte bulunan 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 4. maddesinde, "Bir işyerinin girdiği işkolunun tespiti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tespit ile ilgili kararını Resmi Gazete'de yayımlar. Kararın yayımını müteakip bu tespiti karşı ilgililer iş davalarına bakmakla görevli mahalli mahkemede onbeş gün içinde dava açabilirler. Mahkeme iki ay içinde kararını verir. Kararın temyiz edilmesi halinde Yargıtay uyuşmazlığı iki ay içinde kesin olarak karara bağlar." denilmiştir.

Aynı Kanun'un 60. maddesinde "işçi ve işveren sendikalarının kurulabilecekleri işkolları aşağıda belirtilmiştir." denilerek "6" sıra numarasında "Dokuma", "8" sıra numarasında "Ağaç" ve "13" sıra numarasında "Metal" işkollarına yer verilmiştir Bununla birlikte yine aynı maddede "Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin dahil olduğu işkolundan sayılır. Bir işkoluna giren işlerin neler olacağı, işçi ve işveren konfederasyonlarının görüşü de alınarak ve uluslararası normlar da göz önünde bulundurularak bir tüzükle düzenlenir..." hükmü yer almıştır.

Ayrıca Sendikalar Kanunu'nun 60. maddesi ile atıfta bulunulan İş Kolları Tüzüğüne 2. maddesinde iş kollarına giren işlerin neler olduğunun ekli listede gösterildiği belirtilmiştir. Ekli listenin 6. sıra numarası dokuma işkoluna ilişkin olup buna göre dokuma işleri "Her türlü dokuma sanayii, giyecek eşyası sanayii, hazır dokuma eşyası yapımı (trikotaj ve fermuar yapımı), her türlü iplik sanayii (sun'i ve sentetik elyaf işleri dahil), çırçır sanayii (idrofil pamuk yapımı dahil), çamaşırhanede yapılan işler, ütü, kola, boyama ve temizleme işleri." olarak açıklanmıştır. Ekli listenin 8. sıra numarası ağaç işkoluna ilişkin olup, buna göre ağaç işleri "Ağaç ve mantardan yapılan eşya, mobilya yapımı, doğrama ve bıçkıcılık sanayii, kereste fabrikaları, her türlü sun'i tahta ve benzeri yapım işleri." şeklinde belirtilmiştir. Son olarak ekli listenin 13. sıra numarası metal işkoluna ilişkin olup buna göre metal işleri, "Metal yapımı, her türlü maden

cevherlerinin ve bunların alaşım ve karışımlarının ergitilmesi, arıtılması, haddelenmesi, çekilmesi, dökülmesi ve şekillendirilmesi, çelik sanayii, madensel eşya yapımı, makina yapımı, elektrik makinaları, cihazları, araç ve gereçlerinin (deniz, demir ve hava yolları madeni taşıma araçları hariç) ve diğer madensel taşıtların yapımı ve onarımı ve başkaca madensel eşya ve gereç yapımı, kurma (montaj) sanayii işleri.” olarak ifade edilmiştir.

Diğer taraftan dava tarihinden sonra yürürlüğe giren 6356 sayılı Kanun'un 4. maddesinde “İşkolları bu Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin girdiği işkolundan sayılır. Bir işkoluna giren işler, işçi ve işveren konfederasyonlarının görüşü alınarak ve uluslararası normlar göz önünde bulundurularak Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.” denilirken aynı Kanununun 5. maddesinde ise “Bir işyerinin girdiği işkolunun tespiti Bakanlıkça yapılır. Bakanlık, tespit ile ilgili kararını Resmî Gazete’de yayımlar. Bu tespite karşı ilgililer, kararın yayımından itibaren on beş gün içinde dava açabilir. Mahkeme iki ay içinde kararını verir. Kararın temyiz edilmesi hâlinde Yargıtay uyuşmazlığı iki ay içinde kesin olarak karara bağlar.” İfadesine yer verilmiştir. İlgili madde gereğince dava tarihinden sonra yürürlüğe giren işkolları yönetmeliğine göre, “Dokuma, Hazır Giyim ve Deri” işkolu 5 sıra numaralı iş kolu ve “Ağaç ve Kâğıt” işkolu 6 sıra numaralı işkolu olarak düzenlenirken “Metal” işkolu Yönetmeliğin 12. sırasında yer almıştır.

İşkolu tespit kararında, “Şirket ana sözleşmesinin amaç ve konu başlıklı 5’ inci maddesinin; her türlü orman ürünleri ile sunta, kereste, ağaç, duralit, verzalit, kaplama ve diğer orman ürünleri, bunların ham, yarı mamul, mamul maddeleri ile makine aksam ve parçalarının ve yan sanayi mamullerinin de imalatını, orman mamulü olan bilumum mobilya, kanepeler, çelik eşyaların, ham, yarımamul, mamul aksam ve parçalarının imalatını bunlarla alakalı hammaddelerin imalatını, alım ve satımını yapmak ve yaptırmak olarak belirlendiği, işyerinde yapılan işin mobilya yapımı olduğu gerekçesiyle işyerinin İşkolları Tüzüğü’nün 08 sıra numaralı “Ağaç” işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Mahkemece önce davanın reddine karar verilmiştir. Söz konusu karar ise Yargıtay tarafından “...Somut olayda, yukarıda belirtilen ilkeler doğrultusunda inceleme yapılmadan, işyerinde yapılan mobilya üretimi işinde imalatta kullanılan girdilerin neler olduğu, bunların %’de kaç oranında kullanıldığı, kullanılan mamullerden imalatı işyerinde yapılan olup olmadığı, nihai ürün olarak imalatı yapılan mobilyaların neler olduğu, üretim aşamaları da açıklanacak şekilde somut olarak belirlenmeden eksik inceleme ile hüküm kurulması hatalıdır.” denilerek bozulmuştur (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 2012/15427 Esas ve 2012 /17221 Karar sayılı karar).

Bozmaya uyularak mahkemece inceleme yapıp yeniden davanın reddine karar verilmiş, bu karar ise Dairemizce, “Somut olayda, davacı şirketin tespit kapsamındaki işyerinde yapılan işin, kanepeler ile koltuk (takım halinde) ve yatak üretimi olduğu anlaşılmaktadır. Ürünlerin girdilerine bakıldığında ahşap olarak sunta, ahşap profil, duralit ve mdf mamullerinin kullanıldığı, bunların içinde tutkal gibi kimyasal maddelerinde yer aldığı görülmektedir.

Öncelikle işkolu tespitlerine itirazlarda, işyerinde ya da işyerlerinde yapılan iş veya işlerin girebileceği işkollarında uzmanlığı olan bilirkişilerle tespit kapsamındaki işyeri ya da işyerleri incelenerek söz konusu uzman bilirkişilerden rapor alınmalıdır. Somut olayda davacı şirketin işyerinde yapılan işlerin dokuma işkoluna girme ihtimalinin olduğu görülmektedir. Ancak hükme esas alınan bilirkişi raporunu hazırlayan bilirkişi heyetinde bu işkolunda yapılan işler bakımından uzmanlığı olan bilirkişi bulunmamaktadır. Diğer taraftan bilirkişi heyetinde mali müşavir yer almış ise de mali verilere ilişkin bir değerlendirme yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Bundan başka, bilirkişi raporu ve dosya kapsamından bozma kararında ifade edilen ürünlerin girdilerinin işyerinde üretilip üretilmediği ile üretim süreci ve işçilerin hangi işleri yaptıkları konusunda bir açıklama da yer almamaktadır. Ayrıca yine bilirkişi raporunda üretim girdilerinden ahşap girdileri tüm ürünler dikkate alınarak ve bütün olarak yüzde şeklinde ifade edilmiştir. Oysa işyerinde üretilen ürünler ayrı ayrı değerlendirilerek üretim girdileri yüzde olarak tespit edilmelidir. Çünkü belirli bir zaman periyodunda üretilen ürün çeşitlerinin sayısı aynı olmayabileceği gibi ürün çeşidine göre üretimde kullanılan malzeme de farklılaşabilir.

Sonuç olarak tespit kapsamındaki işyerinde yapılan işlerden hangisinin ağırlıklı iş, bir başka deyişle asıl iş olduğu net bir şekilde ortaya konulamamıştır. Mahkemece endüstri mühendisi ya da kalite mühendisi, orman mühendisi ve tekstil mühendisi bilirkişilerin de aralarında bulunduğu bilirkişi heyetiyle işyerinde inceleme yapılarak uzman bilirkişilerden rapor alınması ve sonucuna göre karar verilmesi gereklidir. Yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak eksik incelemeyle yazılı şekilde karar verilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir” denilerek tekrar bozulmuştur (Yargıtay 22. Hukuk Dairesi, 12.06.2013 tarih, 2013/13876-2013/14188 sayılı karar)

Taraflar arasındaki uyuşmazlık davacı şirketin tespiti konu işyerinin hangi iş koluna girdiği noktasında toplanmaktadır.

Mahkemece bozmaya uyularak uzman bilirkişilerden rapor alınmış ise de, bilirkişilerce hazırlanan raporun işyerindeki ağırlıklı işin tespitinde yeterli olmadığı gibi hükme esas alınan bilirkişi raporu ile mahkeme kararının Dairemizce yapılan 12.06.2013 tarih, 2013/13876-2013/14188 sayılı kararının tam olarak karşılamadığı görülmektedir. Özellikle bilirkişi raporundan doküman işinin hangi somut verilere ve iş kolu tespitine ilişkin objektif kriterlere göre ağırlıklı iş olarak tespit edildiği anlaşılabilir değildir.

Mahkemece yapılacak iş, işyerinde üretilen ya da montajı yapılan ürünlerin neler olduğu, bunların hangi malzemelerden yapıldığı, malzemelerin işyerinde üretilip üretilmediği, dışarıdan temin edilip edilmediği, ürünlerde kullanılan malzemelerin miktar ve ekonomik olarak ağırlıklı hangi malzemelerden oluştuğu, işyerinde ekonomik ve miktar itibarıyla ağırlıklı olarak hangi ürünlerin üretildiği ya da montajının yapıldığı, işyerinde kaç işçinin çalıştığı ve hangi işleri yaptıkları, ağırlıklı olarak yaptıkları iş ya da işlerin neler olduğu ortaya konulmalıdır.

Bundan sonra işyerinde yapılan ağırlıklı iş belirlenmelidir. Ağırlık iş belirlenirken sayısal ağırlık, ekonomik ağırlık ve emek ağırlık gerek yüzde gerekse miktar itibarıyla açıklanmalıdır. Bu yapılırken bozma sonrası alınan bilirkişi raporunda olduğu gibi rapora sadece listeler eklenerek bu listelere dayalı tespit yapılması ile yetinilmemeli, neden-sonuç ilişkisi kurularak ve ulaşılan sonuca neden ulaşıldığı açık ve anlaşılabilir şekilde ifade edilip, yorum ve değerlendirmede bulunularak rapor hazırlanmalıdır.

Eksik inceleme ile yetersiz bilirkişi raporuna dayalı olarak yazılı şekilde hüküm kurulması yerinde değildir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerden **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 14.05.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.